

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ОСВІТА У ВИМІРАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

(присвячена 150-ій річниці від
дня народження Володимира Гнатюка)

Тернопіль, 13 травня 2021 р.

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Географічний факультет
Кафедра географії та методики її навчання

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ОСВІТА У ВИМІРАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

*(присвячена 150-ій річниці від дня народження
Володимира Гнатюка)*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів, аспірантів та молодих науковців
(м.Тернопіль, 13 травня 2021 р.)

Тернопіль 2021

*Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
(протокол № 12 від 25. 05. 2021 р.)*

Редакційна колегія:

Заставецька Л. Б. – доктор географічних наук, професор;
Сивий М. Я. – доктор географічних наук, професор;
Варакута О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Дем'янчук П. М. – кандидат географічних наук, доцент;
Заблоцький Б. В. – кандидат географічних наук, доцент;
Питуляк М. В. – кандидат географічних наук, доцент;
Питуляк М. Р. – кандидат географічних наук, доцент;
Потокій М. В. – кандидат географічних наук, доцент;
Таранова Н. Б. – кандидат географічних наук, доцент;
Гавришиок Б. Б. – кандидат географічних наук, викладач;
Гулик С. В. – кандидат географічних наук, викладач.

Рецензенти:

Пугач С. О. – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії Волинської національного університету імені Лесі України;
Смочко Н. М. – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри туризму і географії Мукачівського державного університету;
Стецько Н. П. – кандидат географічних наук, доцент кафедри геоєкології і методики навчання екологічних дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

- Г 35 Географічна наука і освіта у вимірах ХХІ століття (присвячена 150-ій річниці від дня народження Володимира Гнатюка): Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Тернопіль, 13 травня 2021 р.). – Тернопіль, 2021. – 224 с.

До збірника матеріалів конференції ввійшли результати наукових досліджень молодих вчених, представлених на Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих науковців, що відбулася у м. Тернополі 13 травня 2021 р. Вони охоплюють широке коло питань у галузі географії, краєзнавства, регіональних студій. Збірник присвячений 150-ій річниці від дня народження визначного діяча науки і культури України – Володимира Гнатюка, ім'я якого носить Тернопільський національний педагогічний університет.

Для фахівців у галузі географії, туризму, працівників державних і громадських природоохоронних закладів і установ, учителів та студентів, широкого кола читачів.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСОНАЛІ В ГЕОГРАФІЧНІЙ НАУЦІ..... 7

- Грицишин В. В.*
Академік Євген Лазаренко – видатний вчений ХХ століття..... 8
- Козут В.І.*
Антарктида: історія дослідження та особливості природи..... 15
- Слободянюк Б.С.*
Дослідження населення України у працях В. Садовського..... 19

РОЗДІЛ 2. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ..... 22

- Єременко Є. А.*
Місто Ірпінь – новий туристичний об’єкт Київської агломерації.... 23
- Салій М. В.*
Аналіз особливостей розміщення населення Тернопільської області в контексті нового адміністративно-територіального поділу..... 26
- Скрипник А. П.*
Географія beauty-сфери Галицького району міста Львова..... 31
- Беліченко Ю. М.*
Історичний аспект інтеграції України до Європейського Союзу..... 36
- Шкаєва Д. І.*
Людський розвиток України та тлі глобальних кліматичних змін... 39
- Щерба А. П.*
Медико-демографічний аналіз смертності населення Хмельницької області..... 46

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ. 53

- Белашова О. В., Мірошніченко А. І., Омельченко Д. К.*
Особливості вертикального розподілу сезонної мерзлоти у ґрунтовому покриві (за результатами спостережень на метеостанції Конотоп)..... 54

РОЗДІЛ 2

**СУСПІЛЬНО-
ГЕОГРАФІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

ГЕОГРАФІЯ BEAUTY-СФЕРИ ГАЛИЦЬКОГО РАЙОНУ МІСТА ЛЬВОВА

Скрипник А. П.

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Науковий керівник – асист. Котик Л. І.*

У ХХІ ст. сфера послуг зазнає суттєвої диверсифікації. Відбувається не тільки цифровізація усталених послуг та становлення й розвиток віртуальних послуг, але й формування нових, які націлені на задоволення індивідуальних потреб людей та зумовлені поширенням культури споживання (консюмеризм), домінуванням глобальних, регіональних, локальних (етнокультурних, релігійних, соціальних, гендерних та ін.) стереотипів та нав'язуванням норм краси й моди. Однією з модерних сфер є beauty-сфера.

На сьогодні в науці відсутній єдиний підхід до означення beauty-сфери. На думку А. Орлової, яка розглядає beauty-сферу з погляду мотивації користувача, індустрія краси виступає як соціально організована й інституційно оформлена система цілеспрямованих, бажаних для суб'єкта впливів на його тіло з метою поліпшення фізичних і естетичних характеристик останнього [2].

Л. Жарова, яка аналізує beauty-сферу через призму економічної підсистеми наголошує, що це наразі не визнаний офіційною статистикою термін, який активно вживають у міжнародній практиці для узагальнення створення, виробництва і розповсюдження товарів та послуг, орієнтованих на вдосконалення зовнішності людини і підвищення її привабливості. Зазвичай до індустрії краси відносять усі засоби догляду за шкірою і волоссям, косметичні продукти, косметологічні послуги, перукарські послуги, нігтьовий сервіс, масажні послуги; іноді ще естетичну медицину [5].

Дослідники-практики [1, 2, 4, 5, 7, 8] також наголошують на динамічності, структурній різноманітності, чутливості до кон'юнктури, специфіці надання послуг й організації виробничого процесу, високому рівні персоніфікації й індивідуалізації попиту, локальній унікальності, поєднанні глобальних та місцевих трендів, як характерних ознаках beauty-сфери.

Ми, не претендуючи на вичерпність та безапеляційність, будемо розглядати beauty-сферу як одну з перспективних сфер гос-

подарства, яка активно розвивається. Це динамічна галузь господарства орієнтована на задоволення індивідуальних естетичних потреб людей XXI ст. — бути не тільки фізично здоровим і психоемоційно стійким, але естетично привабливим, красивим, модним. Як синоніми до beauty-сфери пропонуємо розглядати терміни сфера краси, індустрія краси, beauty-індустрія.

До beauty-сфери включають заклади: салони краси, косметологічні центри, студії засмаги, студії візажу, студії з нігтьового сервісу, перукарні, SPA-центри тощо (рис. 1.).

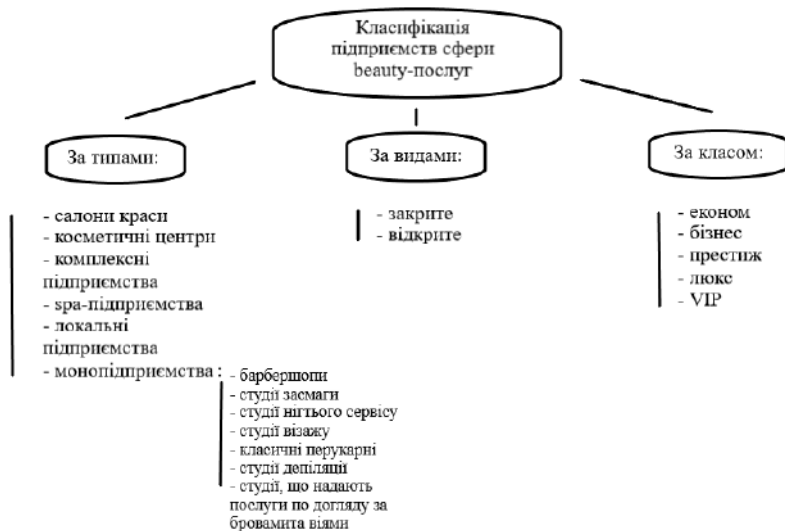

Рис. 1. Заклади beauty-сфери

Найактивніше beauty-сфера розвивається у великих містах, які не тільки концентрують платоспроможне населення, якому притаманний підвищений попит на послуги цієї сфери, що зумовлений турботою про фізичний стан та зовнішній вигляд (статусність, корпоративна вимога, наслідування стереотипів світової моди, культивування ідеї «вічної молодості і здоров'я», ейджизм тощо), але й формують власні індивідуальні урбаністичні тренди у сегменті сфери.

Одним із великих міст України, де активно функціонує beauty-сфера є м. Львів — економічний, туристичний, культурний

центр Західної України, який територіально розділений на 6 адміністративних районів (рис. 2).

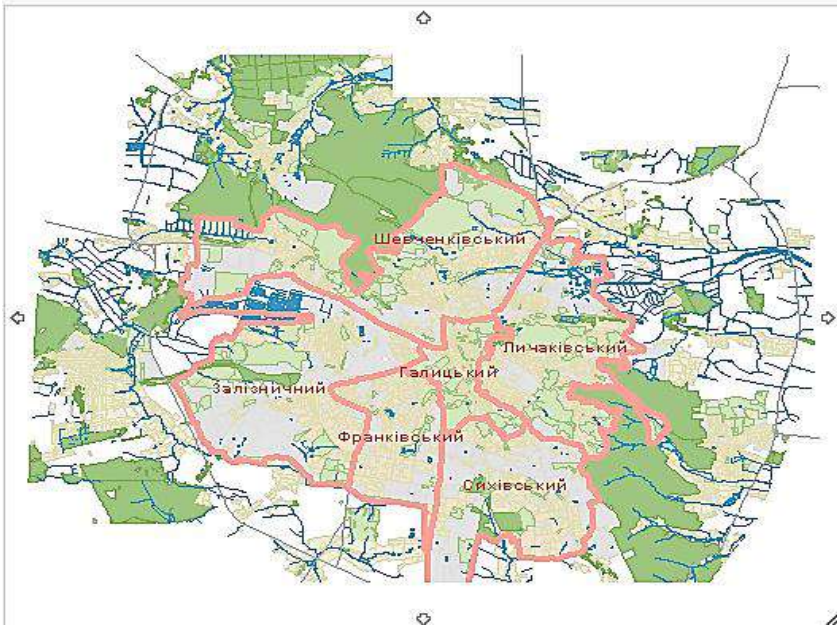
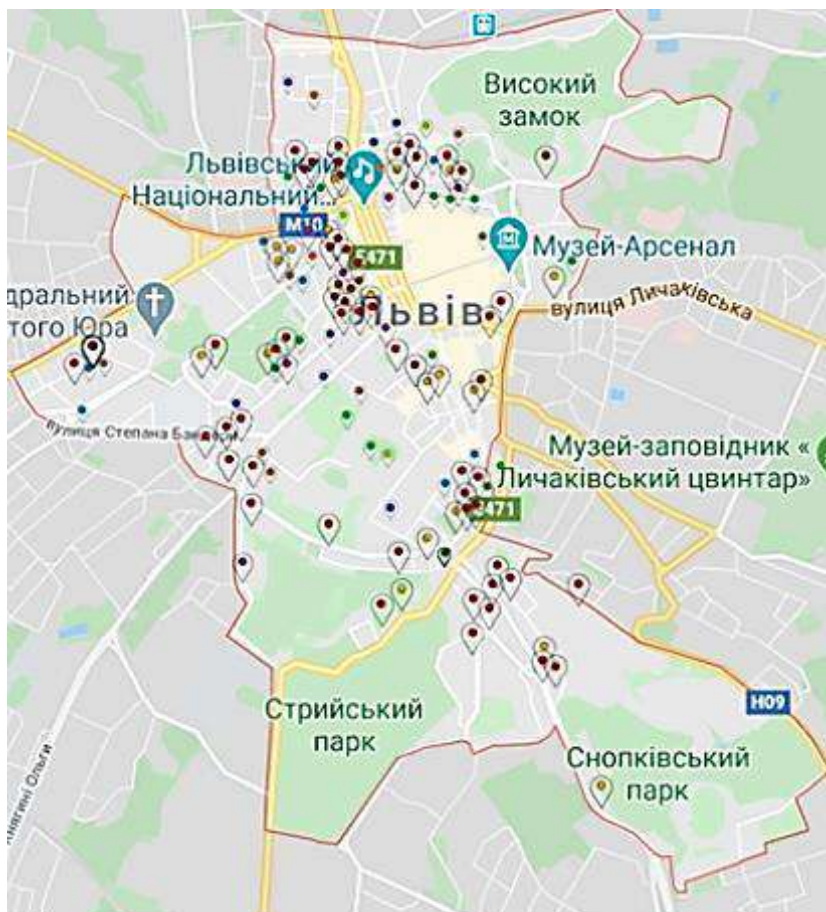

Рис. 2. Галицький район м. Львова [3]

Центральне місце займає найдавніший, найменший за площею (3,3%) і населенням (8,0%) [3, 6], але найвищою густотою об'єктів beauty-сфери — Галицький район м. Львова. Його сильною стороною є наявність великої кількості готельних закладів (місткість – понад 4,2 тис. місць), брендівих торговельних центрів («Форум», «Роксолана», «Опера Пасаж» тощо), бізнес центрів (Business Center «Lemberg», БЦ «Банк Бізнесу» та ін.), державних закладів (Львівська міська рада, Львівська обласна державна адміністрація та ін.) клієнти і працівники яких активно користуються послугами beauty-сфери. Слабкою стороною району у контексті розвитку сфери, є переважання в архітектурі об'єктів історичної спадщини, де відкриття закладів сфери краси вимагає дотримання норм збереження історичної автентичності і мала кількість власного населення, як потенційного споживача послуг (останнє гостро постало у час «коронавірусної кризи»).

великі	студії засмаги
середні	студії нігтьового сервісу
малі підприємства	студії візажу
салони краси	класичні перукарні
косметичні центри	студії депіляції
spa-підприємства	студії, що надають послуги по догляду за бровами та віями
барбершопи	межі району

Рис. 3. Beauty-сфера Галицького району м. Львова

На початок 2020 р. на території району функціонували 108 закладів beauty-сфери. Більшість з них (38%) були моно-підприємствами, які спеціалізувалися на наданні косметичний послуг, послуг нігтьового сервісу, послуг догляду за бровами та віями, перукарських послуг. Переважно ці підприємства розташовувалися у торгових центрах («Форум», «Опера Пасаж», «Роксолана», «Вернісаж Lviv Mall» та ін.), на перших поверхах готельних комплексів («Опера», «RIUS», «Панорама», «Львів» та ін.), на перших поверхах житлових будинків (колишні житлові квартири, які переведені в нежитловий фонд). Територіально найбільша їхня концентрація була в районі вул. Дорошенка, вул. П. Куліша, Проспекта Свободи (рис. 3.).

Косметологічні центри і SPA-центри переважно займали цілісно перші поверхи житлових будівель (вул. Під Дубом, вул. Б. Лепкого та ін.) або окремі корпуси готельних закладів чи торгових центрів (ТЦ «Роксолана»). На території району через щільну сформовану забудову відсутні великі SPA-центри, які проєктуються на нульовій стадії в районах новобудов (ЖК «Нова оселя», ЖК «AVALON», ЖК «Парус» тощо) та зорієнтовані на надання послуг їхнім мешканцям.

Заклади beauty-сфери Галицького району користуються великим попитом у туристів, що дає змогу власникам встановлювати ціни за послуги на 30-50% вище від середньої вартості по місту. Затребуваними у закордонних туристів є косметологічні послуги, SPA-процедури, перукарські послуги; у туристів з України — послуги з нігтьового дизайну та сервісу, перукарські послуги. Водночас явна орієнтація закладів beauty-сфери району на туристів як іноземних так і внутрішніх є слабкою стороною сфери у час непевності та високих соціально-економічних ризиків зумовлених поліпандемічним ефектор — зростання зубожіння населення, безробіття, скорочення витрат на туризм тощо.

Загалом, beauty-сфера Галицького району добре розвинута та диверсифікована. Вона охоплює як давно сформовані підприємства, які переважно спеціалізуються на наданні перукарських послуг так і новостворені, які є виразниками модних тенденцій та викликів ринку сьогодення — студії з нігтьового сервісу та дизайну, барбершопи тощо. Будучи зорієнтована на туриста, у час «ко-

ронавірусного холоду» beauty-сфера трансформується у напрямку популяризації послуг для місцевих мешканців, диверсифікації спектру послуг, стає більш клієнтоорієнтована і гнучка.

Список використаних джерел

1. Білецький М., Ванда І., Котик Л. *Соціальна географія: навчальний посібник*. Львів, 2019. 328 с.
2. *Бизнес Красоты – задачи и решения: сборник статей*. Київ, 2008. 112 с
3. Галицький район м. Львова. URL: <https://city-adm.lviv.ua/public-information/utilities/halyskyi-raion>
4. Дацій Х., Котик Л. *Дозвілля населення Шевченківського району м. Львова: суспільно-географічні аспекти / Реалії, проблеми та перспективи розвитку географії в Україні*. Львів, 2019. С. 72-76.
5. Жарова Л. *Економіка краси та її мільярди*. URL: https://genderindetail.org.ua/season-topic/tema-sezonu/ekonomika-krasi-ta-ii-milyardi-134156.html#_ftn1
6. Львів. Комплексний атлас / за ред. проф. О. Шаблія. Львів, 2012. 192 с.
7. Тесьє М.-Ф. *Салон майбутнього. Les Nouvelles Esthiques Україна*. 2007. №5 (45). С. 142-143.
8. Beauty and Personal Care — Euromonitor International. URL: <http://www.euromonitor.com/beauty-and-personal-care>

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Беліченко Ю. М.

*ВСП «Тернопільський фаховий коледж Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя»
Науковий керівник – викладач Лясота М. В.*

Поява в 1991 році на карті світу нової, великої незалежної держави України змінила реалії в Європі та у світі. Це країна, яка має сприятливе як у фізико-географічному, так і в економічному відношенні географічне положення. Розташована в центральній частині Європи, межує із багатьма розвиненими країнами, лежить на перехресті важливих транспортних шляхів, які мають міждер-

Наукове видання

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів, аспірантів та молодих науковців

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ОСВІТА У ВИМІРАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

*(присвячена 150-й річниці від дня народження
Володимира Гнатюка)*

м. Тернопіль, 13 травня 2021 року

Відповідальний за випуск: *Л. Б. Заставецька*
Художнє оформлення обкладинки: *П. М. Дем'янчук*
Комп'ютерна верстка: *П. М. Дем'янчук*

Матеріали надруковані в авторській редакції.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір,
точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

Підписано до друку 17.05.2021.
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Умов.-друк. арк. 13,44. Обл.-вид. арк. 9,48
Наклад 30 прим.
Замовлення № 05/21/3-4

Видавець та виготувач:

ФОП Осадца Ю.В
м. Тернопіль, вул. Винниченка, 9/7
тел. (0352) 40-08-12, (0352) 40-00-63, (097) 988-53-23

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
№ 46 від 07 березня

Тернопіль, 13 травня 2021 р.

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ОСВІТА У ВИМІРАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

(присвячена 150-ій річниці від
дня народження Володимира Гнатюка)